

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Багануур ХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: **СНАГ-2024/44/НА-СТА-ТӨА**

Цахим хуудас: www.audit.mn
Улаанбаатар хот
2024 он

Санхүү-Нийцлийн аудитын газрын захирал,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг
Утас: 261663 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Б.Лхагвацэнд
Утас: 261885 Цахим хаяг: khagvatsendb@audit.gov.mn
Ахлах аудитор/аудитор: Ч.Дашдаваа
Утас: 263533 Цахим хаяг: dashdavaach@audit.gov.mn
Мишээл-Од Аудит ХХК-ийн захирал: Т.Одончимэг
Утас: 70169029 Цахим хаяг: info@misheelodaudit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

БАГАНУУР ХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ
ЗАХИРЛЫН ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ
Д.ТҮВШИНЖАРГАЛ ТАНАА

2024.03.15 № 07/729
танай _____-ны № _____-т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.4, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Багануур ХК-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын дэлгэрэнгүй, өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Багануур ХК-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн залруулагдаагүй дараах алдаа, зөрчил нь бидний тогтоосон 1,610.7 сая төгрөгийн материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд санхүүгийн тайлагналын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Үүнд:

- Тайлант оны эцэст 989.3 сая төгрөгийн өр төлбөр, 3,005.3 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй ба 535.8 сая төгрөгийн өр төлбөр, 1,550.7 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдэл насжилт өндөртэй буюу авлага, өглөгийг хугацаанд нь барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй;
- Тус байгууллагад бүртгэлтэй 8 газар эзэмших эрхийн үнэлгээг хийгээгүй, санхүүгийн тайланд тусгаагүй;
- Санхүүгийн тайланд тусгагдсан 1,167.0 сая төгрөгийн нөөц өр төлбөртэй холбоотой баримт, тооцооллыг аудитад ирүүлээгүй тул тус үлдэгдлийг үнэн зөв эсэхийг баталгаажуулах боломжгүй зэрэг зөрчил илэрсэн нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.2.5, 20.2.6, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.1.6, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор баталсан Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журмын 3 дугаар зүйлийн 3.8 дахь заалтуудтай нийцэхгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант жилд хөрс хуулалт, нүүрс тээврийн үйл ажиллагаанд нэн шаардлагатай томоохон машин, тоног төхөөрөмжийг шинээр худалдан авсан, мөн сүүлийн жилүүдэд хийгдээгүй байсан технологийн авто машинуудын хөдөлгүүр болон томоохон их засваруудыг хийж, хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээнд 34,893.2 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Монголын төмөр зам ТӨХК-ийн 2023 оны санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар 210,507.5 сая төгрөгийн 62 алдаа, зөрчил илэрснийг ажлын хэсэг томилон шуурхай арга хэмжээ авч ажиллан 49 алдаа зөрчлийг залруулан ажилласан байна.

Аудитын гол асуудал

Багануур ХК нь 242,920.5 сая төгрөгийн хуримтлагдсан өр төлбөрийн үлдэгдэлтэй, өр төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд барагдуулаагүйгээс худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулахад хүндрэл үүсч, оролцогч компаниудын тоо буурах, гэрээний гүйцэтгэлийг дүгнэх боломжгүй болох, урт хугацаат зээлийн эргэн төлөлт хийгдэхгүй зэрэг сөрөг үр дагавар үүсэж байгаа нь Эрчим хүчний зохицуулах хорооноос нүүрсний борлуулалтын үнэ тарифыг өртгөөс нь бага үнээр тогтоож ирсэнтэй холбоотой ба үүнээс компанийн ашигт ажиллагаа болон тасралтгүй үйл ажиллагаанд эрсдэл үүсэхээр байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Компанийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд 19 зорилтын хүрээнд 47 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, гүйцэтгэл 91.6 хувьтай гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй бөгөөд байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
1	ХӨРӨНГӨ		
1.1	Эргэлтийн хөрөнгө		
1.1.1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	3,982,323,532.05	2,417,234,743.19
1.1.2	Дансны авлага	10,010,013,641.16	4,547,818,310.13
1.1.3	Татвар, НДШ – ийн авлага	739,531,557.44	27,915,379.57
1.1.4	Бусад авлага	74,240,000.00	3,646,675,927.60
1.1.6	Бараа материал	45,001,906,854.70	49,354,185,876.94
1.1.7	Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо	10,839,246,771.63	-
	Эргэлтийн хөрөнгийн дүн	70,647,262,356.98	63,603,789,147.13
1.2	Эргэлтийн бус хөрөнгө		
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	151,858,946,967.51	169,952,205,306.91
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	4,358,225,684.60	4,600,596,254.79
1.2.3	Уул уурхайн хөрөнгө /Хөрс хуулалт/	27,209,712,833.10	25,563,066,622.70
1.2.4	Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	999,767,331.34	999,767,331.34
1.2.6	Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	764,393,387.00	764,393,387.00
1.2.8	Бусад эргэлтийн бус хөрөнгө		3,609,958,909.70
	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн	185,191,046,203.55	201,880,028,902.74
1.3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	255,838,308,560.53	265,483,818,049.87
2	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		
2.1	Өр төлбөр		
2.1.1	Богино хугацаат өр төлбөр		
2.1.1.1	Дансны өглөг	52,405,529,509.13	60,720,143,664.51
2.1.1.2	Цалингийн өглөг	2,521,958,781.00	2,616,642,414.86
2.1.1.3	Татварын өр	48,087,404,572.38	53,284,067,637.36
2.1.1.4	НДШ–ийн өглөг	12,179,131,636.82	8,287,925,455.68
2.1.1.5	Богино хугацаат зээл	46,716,839,284.27	3,766,628,727.10
2.1.1.6	Хүүний өглөг	2,579,831,249.31	-
2.1.1.7	Ногдол ашгийн өглөг	12,968,712.50	12,968,712.50
2.1.1.8	Урьдчилж орсон орлого	-	1,640,742,814.39
2.1.1.10	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	431,594,370.84	50,788,049.31
	Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн	164,935,258,116.25	130,379,907,475.71
2.1.2	Урт хугацаат өр төлбөр		
2.1.2.1	Урт хугацаат зээл	47,395,869,334.18	102,185,389,999.85
2.1.2.2	Нөөц /өр төлбөр/	1,167,266,443.09	1,167,266,443.09
2.1.2.4	Бусад урт хугацаат өр төлбөр	8,103,541,421.55	9,187,960,486.21
	Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн	56,666,677,198.82	112,540,616,929.15
2.2	Өр төлбөрийн нийт дүн	221,601,935,315.07	242,920,524,404.86
2.3	Эздийн өмч		
2.3.1	Өмч:-төрийн	1,573,077,000.00	1,573,077,000.00
2.3.2	- хувийн	524,359,000.00	524,359,000.00
2.3.6	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	60,685,388,076.98	60,685,388,076.98
2.3.9	Хуримтлагдсан ашиг	(28,546,450,831.52)	(40,219,530,431.97)
2.3.11	Эздийн өмчийн дүн	34,236,373,245.46	22,563,293,645.01
2.4	ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН	255,838,308,560.53	265,483,818,049.87

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

/төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	160,262,944,907.10	210,096,473,086.23
2	Борлуулалтын өртөг	163,002,692,433.64	204,142,122,501.47
3	Нийт ашиг(алдагдал)	(2,739,747,526.54)	5,954,350,584.76
4	Түрээсийн орлого	20,563,400.00	34,070,947.73
5	Хүүгийн орлого	-	13,894,581.72
6	Ногдол ашгийн орлого	-	12,863,696.52
8	Бусад орлого	782,792,383.66	386,737,611.97
9	Борлуулалт, маркетингийн зардал	567,136,179.19	647,053,456.31
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	21,506,033,983.12	13,265,655,474.83
11	Санхүүгийн зардал	3,065,094,742.48	2,685,116,635.38
12	Бусад зардал	5,600,353,774.58	885,872,898.97
13	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз (гарз)	(984,174,801.56)	1,566,308,195.77
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг (алдагдал)	(33,659,185,223.81)	(9,515,472,847.02)
19	Орлогын татварын зардал	25,020,000.01	1,389,458.17
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(33,684,205,223.82)	(9,516,862,305.19)
21	Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах ашиг (алдагдал)		
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(33,684,205,223.82)	(9,516,862,305.19)
23	Бусад дэлгэрэнгүй орлого		
24	Орлогын нийт дүн	(33,684,205,223.82)	(9,516,862,305.19)
25	Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг (алдагдал)		

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Өмч	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Тусгай зориулалтын нөөцийн сан	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
2021 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	2,097,436,000.00	60,685,388,076.98	8,482,120,309.04	7,294,912,713.63	78,559,857,099.63
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга			(8,482,120,309.04)		(8,482,120,309.04)
Залруулсан үлдэгдэл	2,097,436,000.00	60,685,388,076.98	-	7,294,912,713.63	70,077,736,790.61
Тайлант үеийн цэвэр ашиг(алдагдал)				(33,684,205,223.82)	(33,684,205,223.82)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого					-
Өмчид гарсан өөрчлөлт				(2,157,158,321.33)	(2,157,158,321.33)
Зарласан ногдол ашиг					-
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн					-
2022 оны 12 -р сарын 31-ний үлдэгдэл	2,097,436,000.00	60,685,388,076.98	-	(28,546,450,831.52)	34,236,373,245.46
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга					-
Залруулсан үлдэгдэл	2,097,436,000.00	60,685,388,076.98	-	(28,546,450,831.52)	34,236,373,245.46
Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)				(9,516,862,305.19)	(9,516,862,305.19)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого					-
Өмчид гарсан өөрчлөлт				(2,156,217,295.26)	(2,156,217,295.26)
Зарласан ногдол ашиг					-
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн					-
2023 оны 12 -р сарын 31-ний үлдэгдэл	2,097,436,000.00	60,685,388,076.98	-	(40,219,530,431.97)	22,563,293,645.01

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/Төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	ҮЗҮҮЛЭЛТ	2022 оны 12 сарын 31	2023 оны 12 сарын 31
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	161,237,556,096.93	211,205,772,188.83
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	160,957,619,734.73	210,909,990,145.16
1.1.4	Буцаан авсан албан татвар	223,252,668.73	269,520,748.42
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	56,683,693.47	26,261,295.25
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	144,019,366,656.87	201,263,308,232.25
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	46,049,400,143.33	41,605,342,476.92
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	9,821,333,442.71	17,278,689,407.40
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	32,105,961,299.76	77,268,930,989.11
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	39,813,145,427.81	50,828,908,506.36
1.2.6	Хүүгийн төлбөрт төлсөн	132,547,301.21	1,044,881,385.10
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	14,907,385,790.66	10,856,724,554.40
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	1,189,593,251.39	2,379,830,912.96
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	17,218,189,440.06	9,942,463,956.58
2	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
2.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	-	13,801,304.98
2.1.6	Хүлээн авсан хүүний орлого		13,801,304.98
2.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	14,294,679,711.54	25,517,179,533.48
2.2.1	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	14,250,000,664.54	25,406,785,735.48
2.2.2	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	44,679,047.00	110,393,798.00
2.3	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(14,294,679,711.54)	(25,503,378,228.50)
3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
3.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	31,273,553,657.00	55,004,840,525.00
3.1.1	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	31,273,553,657.00	55,004,840,525.00
3.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	31,268,648,788.97	41,008,796,217.77
3.2.1	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн мөнгө	31,268,648,788.97	41,008,796,217.77
3.3	Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	4,904,868.03	13,996,044,307.23
4	Валютын ханшийн зөрүү	3,866,126.79	(218,824.17)
5	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	2,932,280,723.34	(1,565,088,788.86)
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	1,050,042,808.71	3,982,323,532.05
7	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	3,982,323,532.05	2,417,234,743.19

2.5 Техник, эдийн засгийн үзүүлэлт, зорилтот түвшний гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

д/д	Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2022 оны гүйцэтгэл	2023 оны			
				Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	зөрүү	хувь
А Бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт биетээр							
1	Нүүрс гаргалт	мян тн	4,404.5	4,625.0	4,648.4	23.4	100.5
2	Нүүрс борлуулалт	мян тн	4,418.1	4,625.0	4,628.1	3.1	100.1
3	Хөрс хуулалт	мян м3	16,509.8	17,495.0	17,866.7	371.7	102.1
4	Нийт уулын цул	мян м3	27,645.6	28,058.9	29,098.1	1,039.2	103.7
Б Үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн үнийн дүнгээр							
5	Нийт орлого	мян төг	162,787,153.3	214,584,044.5	212,597,765.7	(1,986,278.8)	99.1
6	Үүнээс: Цэвэр орлого	мян төг	160,262,944.9	212,266,321.3	210,096,473.1	(2,169,848.2)	99
В Нийт зардал							
7	Үүнээс: Удирдлагын зардал	мян төг	8,348,567.7	11,445,090.6	13,265,655.5	1,820,564.9	115.9
8	Нийгмийн зардал	мян төг	2,756,750.2	3,541,444.9	3,770,400.4	228,955.5	106.5
Г ТТӨА							
9	Цэвэр ашиг	мян төг	(33,659,575.6)	(9,765,997.5)	(9,516,862.3)	249,135.2	97.4
10	Төсөвт төлөх нийт төлбөр	мян төг	40,108,247.0	47,783,812.7	47,099,246.9	(684,565.8)	98.6
11	Үүнээс : Орлогын татвар	мян төг	25,020.0	-	-	-	-
12	Ажиллагсдын тоо	хүн	1,123.0	1,123.0	1,117.0	-6.0	99.5
13	Цалингийн сан	мян төг	43,636,837.3	53,654,693.7	52,855,302.2	(799,391.5)	98.5
14	Авлага	мян төг	10,823,785.2	13,154,910.9	8,197,289.6	(4,957,621.3)	62.3
15	Өр төлбөр	мян төг	221,601,935.3	240,657,061.4	242,920,524.4	2,263,463.0	100.9
16	Үүнээс : Богино хугацаат өглөг	мян төг	164,935,258.1	159,506,979.1	130,379,907.5	(29,127,071.7)	81.7
17	Борлуулалтын 1 төгрөгт ноогдох зардал	төгрөг	0.83	0.95	0.95	-	100.1
18	Хөрөнгө оруулалт	мян төг	13,824,101.7	42,545,013.8	34,893,194.9	(7,651,818.9)	82
19	1 тонн нүүрсний өртөг	мян төг	44,601.4	48,508.1	47,783.0	(725.1)	98.5
20	Хөрс хуулалтын коэфф	м3/тн	3.7	3.8	3.8	0.1	101.6
21	Аваар саатал	тоо	-	-	-	-	-
22	Ус шүүрүүлэлт	мян.м3	5,291.0	5,320.0	5,377.2	57.2	101.1
23	Байгаль орчин шинэчлэлт, иновацийн асуудлыг шийдсэн байдал	мян төг	227,794.6	777,756.7	436,939.7	(340,817.0)	56.2

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 73,762.2 сая төгрөгийн 13 алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 72,595.2 сая төгрөгийн 11 алдааг залруулж, 1,167.0 сая төгрөгийн алдааг дахин давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Өмчийн өөрчлөлтийн тайланд хуримтлагдсан ашгийн эхний үлдэгдлийг 3,847.6 сая төгрөгөөр, эцсийн үлдэгдлийг 5,128.8 сая төгрөгөөр тус тус зөрүүтэй, тооцооллын алдаатай тайлагнасан	1	8,976.4			1	8,976.4	1	8,976.4				
Бусад авлагын ангилалд тайлагнах 167.5 сая төгрөгийг дансны авлагын ангилалд тайлагнасан, бусад богино хугацаат өр төлбөрийн ангилалд тайлагнах 33.5 сая төгрөгийг дансны өглөгийн ангилалд тайлагнасан	1	201.0			1	201.0	1	201.0				
Үндсэн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэх шалгуурыг хангасан 1,082.0 сая төгрөгийн хөрөнгийн өртгийг урьдчилж төлсөн зардлын дансанд бүртгэсэн	1	1,082.0			1	1,082.0	1	1,082.0				
Техник эдийн засгийн үнэлгээ хийх гэрээт ажлын төлбөрт 2011 оноос өмнөх хугацаанд 550.0 сая төгрөгийг шилжүүлсэн, гэрээ дүгнэсэн актыг аудитад ирүүлсэн боловч огноо нь тодорхой бус, мөн тухайн хугацаанд хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгээгүй байсныг алдааны залруулгаар хүлээн зөвшөөрч залруулсан	1	550.0	1	550.0			1	550.0				
Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөгт шингээн бүртгэх 2,053.7 сая төгрөгийн зардлыг үйл ажиллагааны бус бусад зардлаар хүлээн зөвшөөрч тайлагнасан	1	2,053.7			1	2,053.7	1	2,053.7				
Санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй нэг орон сууцанд хамаарах элэгдлийн зардлыг 2021 оны 1 сараас эхлэн байгуулаагүйгээс 3.5 сая төгрөгийн хуримтлагдсан элэгдэл дутуу тайлагнагдсан	1	3.5	1	3.5			1	3.5				

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

Урсгал засварын зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэх 3,448.1 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийн урсгал зардлыг үндсэн хөрөнгийн өртөгт капиталжуулан бүртгэсэн	1	3,448.1			1	3,448.1	1	3,448.1				
Тус компанийн "Нярав" албан тушаалтнууд санхүүгийн хэлтсийн шууд харьяалагдах албан тушаалд бус худалдаа, хангамж хариуцсан хэлтсийн шууд удирдлагад харьяалагдсанаас шалтгаалж санхүүгийн ажилтнуудад тавих хяналт алдагдаж, бараа материалыг ирсэн тухай бүр нь бүртгэлд тусгадаггүй, хүлээн авсан болон зарцуулсан 490.0 сая төгрөгийн бараа материалыг санхүүгийн тайланд тусгаагүй байсныг илрүүлж, аудитаар залруулсан	1	490.0	1	490.0			1	490.0				
Бусад эргэлтийн бус хөрөнгийн ангилалд тайлагнах 4,663.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн хувь тэнцүүлэн тооцох НӨАТ-ын авлагыг урьдчилж төлсөн зардлын ангилалд тайлагнасан, мөн тайлант хугацаанд НӨАТ-ын авлагаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэх 1,913.9 сая төгрөгийн бууралтыг хүлээн зөвшөөрч бүртгээгүй	1	6,577.1			1	6,577.1	1	6,577.1				
Орлогын татварын зардлыг 1.4 сая төгрөгөөр дутуу тайлагнасан	1	1.4	1	1.4			1	1.4				
Богино хугацаат өр төлбөрийн дансанд бүртгэлтэй байсан 49,212.0 сая төгрөгийн 1 жилээс дээш хугацаатай зээл, зээлийн хүүгийн өр төлбөрийг урт хугацаат өр төлбөрийн ангилалд шилжүүлэн бүртгэсэн	1	49,212.0			1	49,212.0	1	49,212.0				
Санхүүгийн тайланд тусгагдсан 1,167.0 сая төгрөгийн нөөц өр төлбөртэй холбоотой баримт, тооцооллыг аудитад ирүүлээгүй, тус үлдэгдэл хэрхэн үүссэн болох мэдээлэл байхгүй, анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй гүйлгээг НББ-д тусгасан ба тус үлдэгдлийг үнэн зөв эсэхийг баталгаажуулах боломжгүй байна.	1	1,167.0	1	1,167.0					1	1,167.0	1	1,167.0
Элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн цаашид ашиглах боломжтой 10,503.1 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үнийг шинэчлэн тогтоогоогүй байна.	1				1				1		1	
Дүн	13	73,762.2	5	2,211.9	8	71,550.3	11	72,595.2	2	1,167.0	2	1,167.0

Аудитаар 14,818.5 сая төгрөгийн 9 зөрчил² илэрснээс зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 14,409.3 сая төгрөгийн 8 албан шаардлага хүргүүлж, үүнээс 2 хариуцлага тооцох албан шаардлага хүргүүлж, 409.2 сая төгрөгийн 1 зөвлөмж өгсөн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцоулах албан шаардлага	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо
Тайлант оны эцэст 75 харилцагчийн 1,550.7 сая төгрөгийн авлага, 25 харилцагчийн 535.8 сая төгрөгийн өр төлбөрийн үлдэгдэл насжилт өндөртэй болсон буюу авлага, өглөгийг хугацаанд нь барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллаагүй, хяналт сул байна.	1	2,086.5			1	2,086.5				
Төлөвлөгөө батлахдаа бараа материалын үлдэгдлийг тооцохгүйгээр тайлант оны хэрэгцээг үндэслэн төлөвлөж, 119,190.3 сая төгрөгийн барааны худалдан авалт хийсэн байна. Тайлант оны жилийн эцсийн байдлаар нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгээр батлагдаагүй хувь хэмжээгээр бараа материалын хасагдуулга тооцсон, удаан хугацаагаар гадна талбайд хадгалагдаж байгаа хадгалалт хамгаалалт муугаас зэвэрсэн, будаг нь хуурсан, хуучирсан, ашиглагдахаа больсон хөрөнгүүдийг зарж борлуулах ажил зохион байгуулдаггүй, чанарын шаардлага хангахгүй, техник хэрэгсэлд тохирохгүй буюу шаардлагагүй бараа материал худалдан авсан зэргээс шалтгаалж насжилт өндөртэй бараа материалын нөөц үүссэн.	1				1					
Тус байгууллагад бүртгэлтэй 8 газар эзэмших эрхийн үнэлгээг хийгээгүй, санхүүгийн тайланд тусгаагүй байна.	1				1					
Өмнөх аудитаар хүргүүлсэн "Дараа тайланг журамд заасан хугацаанд хаах, 118.7 сая төгрөгийн дараа тайлангийн авлагын үлдэгдлийг барагдуулах" албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй, тайлант хугацааны эцэст хугацаа хэтэрсэн 84.9 сая төгрөгийн дараа тайлангийн авлагын үлдэгдлийг барагдуулаагүй байна.	1	84.9			1	84.9			1	84.9

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өмнөх аудитаар тогтоосон 32.9 сая төгрөгийн төлбөрийн актыг компанийн хөрөнгөөс төлж барагдуулсан буюу төлбөрийн актыг холбогдох хууль дүрэм, журмын дагуу хэрэгжүүлээгүй, төрийн байгууллагад хохирол учруулж, зөрчлийг давтан гаргасан байна.	1	32.9			1	32.9				
Өмнөх аудитаар өгсөн албан шаардлагын дагуу 9,407.0 сая төгрөгийн өр төлбөрийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулахаас нийт 989.3 сая төгрөгийн 38 харилцагчтай тооцоо нийлсэн актыг үйлдээгүй байна. Мөн тайлант оны эцсийн байдлаар 3,005.3 сая төгрөгийн 187 харилцагчтай холбоотой авлагыг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй байна.	1	3,994.6			1	3,994.6			1	3,994.6
Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тайланд 361.5 сая төгрөгийн орлогыг дутуу тайлагнаж, 36.1 сая төгрөгийн татварыг дутуу ногдуулсан, Санхүүгийн тайланд орлогын татварын зардлыг 1.4 сая төгрөгөөр, 3 төрлийн татварын өглөгийн үлдэгдлийг 46.3 сая төгрөгөөр тус тус дутуу тайлагнасан байна.	1	409.2					1	409.2		
Тус компани нь 1 хараат компани, 1 охин компанитай боловч тэдгээрийн үйл ажиллагаанд хяналт тавиагүй, 1 охин компанийн ТУЗ-ийн гишүүдийг чөлөөлсөн боловч шинээр ТУЗ гишүүдийг томилоогүй, хурал хийгдээгүй хяналтыг хэн хэрэгжүүлэх нь тодорхойгүй байна. Мөн 1 охин компанийн санхүүгийн тайланд толгой компаниас оруулсан хөрөнгө оруулалтын дүн 93.5 сая төгрөгөөр дутуу тусгагдсан тул урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын дүн баталгаажихгүй байна.	1	93.5			1	93.5				
Гүйцэтгэлийн баталгаа гаргуулан авах 6 төсөл арга хэмжээний 1,949.5 сая төгрөгийн гэрээг байгуулахдаа гүйцэтгэлийн баталгааг гаргуулан аваагүй, мөн 4 төсөл арга хэмжээний 6,167.4 сая төгрөгийн гэрээний гүйцэтгэлийн баталгааг гэрээг байгуулснаас хойш гаргуулан авсан байгаа ба үүнээс 1 төслийн бараа материалыг гэрээ байгуулахаас өмнө хүлээн авсан зэрэг байдалтай байна. Энэ нь ТБОНӨХБАҮХАТ хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1.Тендер шалгаруулалтын төсөвт өртөг 100 сая төгрөгөөс дээш бол гэрээний үүргийн биелэлтийг баталгаажуулах зорилгоор гүйцэтгэлийн баталгаа шаардана. гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.	1	8,116.9			1	8,116.9				
Дүн	9	14,818.5	0	0.0	8	14,409.3	1	409.2	2	4,079.5

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитаар 478.1 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 478.1 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага хүргүүлж, 1 зөвлөмж өгсөн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		/сая төгрөгөөр/			
			Үүнээс		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил						
Шилэн дансанд цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 558 удаагийн орлого, 821 удаагийн зарлагын мөнгөн гүйлгээг хугацаа хоцроож мэдээлсэн, 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 23 удаагийн 478.1 сая төгрөгийн зарлагын мөнгөн гүйлгээг шилэн дансанд мэдээллээгүй байна.	1	478.1	1	478.1		
Дүн	1	478.1	1	478.1		
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил						
Тендерийн нээлтийн тэмдэглэлийг бүрэн үйлдээгүй, худалдан авах ажиллагааны тендерийн баримт бичгүүдэд үнэлгээний хорооны гишүүдийн гарын үсэг дутуу, ашиг сонирхлын зөрчилгүйн мэдэгдлийг зарим үнэлгээний хорооны гишүүд бөглөөгүй, хуулийн дагуу заавал үйлдэх баримт бичгүүдийг дутуу үйлдсэн, хурлын тэмдэглэлд гишүүдийн саналыг тодорхой тусгаагүй, буюу тендерийн баримт бичгийн бүрдэл хангалтгүй байна.	1				1	
Дүн	1	0.0		0.0	1	0.0
Нийт дүн	2	478.1	1	478.1	1	0.0